

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 167g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional
(*confiscarea specială dispusă de Serviciul Vamal [2]*)

CHIȘINĂU

25 martie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 30 octombrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 25 martie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Roman Doroftei, în interesele dlui Andrian Cojocaru, contravenient în dosarul nr. 5r-1009/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dna judecător Elisaveta Buzu de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 31 ianuarie 2020, un agent constatatator al Serviciului Vamal a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolele 13, 287 alin. (10) din Codul contravențional [*tentativă la încălcarea regulilor vamale*], inclusiv o decizie de sancționare pe baza aceluiași articole. În aceeași zi, Serviciul Vamal a dispus confiscarea monedelor de aur.

4. Pe 5 martie 2020, dl avocat Roman Doroftei a contestat, în interesele contravenientului Andrian Cojocaru, procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

5. În ședința de judecată din 9 octombrie 2020, dl avocat Roman Doroftei a ridicat, în interesele contravenientului Andrian Cojocaru, excepția de neconstituționalitate a articolului 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional.

6. Prin încheierea din 16 octombrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”.

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”.

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

[...]

(3) Averele dobândite licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.”

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

„(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

[...]”.

8. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 79 Încălcarea legislației privind donarea de sânge

„[...]”

(3) Scoaterea ilicită din țară a sângelui donat, a derivatelor de sânge și a preparatelor din el

se sancționează cu amendă de la 24 la 36 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.

[...].”

Articolul 287 Încălcarea regulilor vamale

„(1) Neoprirea vehiculului (inclusiv a vehiculului de uz personal) în locul de aflare a organului vamal, precum și pornirea, admiterea pornirii fără autorizația organului vamal a vehiculului (inclusiv a vehiculului de uz personal) aflat sub control vamal se sancționează cu amendă de la 15 la 45 de unități convenționale.

[...]

(10) Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, obiectelor și altor valori, prin locuri stabilite pentru control vamal, prin tănuire de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune, dacă valoarea mărfurilor, obiectelor și altor valori constituie:

- până la 2000 de unități convenționale, se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale;
- de la 2000 până la 4000 de unități convenționale, se sancționează cu amendă de la 500 la 900 de unități convenționale;
- de la 4000 până la 8000 de unități convenționale, se sancționează cu amendă de la 900 la 1200 de unități convenționale.

[...].”

Articolul 439⁷ Confiscarea specială

„(1) Confiscarea specială constă în trecerea forțată și gratuită în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

(2) Sunt pasibile confiscării speciale bunurile:

- a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei contravenții;
- b) rezultate din săvârșirea contravenției, precum și orice venituri generate de aceste bunuri;
- c) date pentru a determina săvârșirea unei contravenții sau pentru a-l răsplăti pe contravenient;
- d) deținute contrar regimului stabilit de legislație și depistate pe parcursul desfășurării procesului contravențional;
- e) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din contravenții sau din veniturile generate de aceste bunuri.

(3) Confiscarea specială se aplică de către instanța de judecată la demersul agentului constatatator.

(4) În cazul contravențiilor prevăzute la art. 79 alin. (3), art. 287 confiscarea specială se aplică de către reprezentantul Serviciului Vamal abilitat să examineze cauza contravențională.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că, potrivit articolului 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional, în cazul unor contravenții, Serviciul Vamal poate dispune confiscarea specială. Totodată, autorul sesizării subliniază că alineatul (3) al aceluiași articol stabilește că confiscarea specială se aplică de către instanța de judecată la demersul agentului constator.

10. Așadar, autorul pretinde că confiscarea specială trebuie să fie aplicată doar de către instanța de judecată, ca rezultat al examinării tuturor probelor și al efectuării testului de proporționalitate.

11. De altfel, autorul menționează că, pe 7 februarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a examinat un recurs în interesul legii privind aplicarea unitară a dispozițiilor legale care vizează măsura de siguranță sub formă de confiscare specială, în privința mijloacelor de transport, considerate corpuri delictive, sau a contravalorii acestora, în cazul comiterii contravențiilor vamale prevăzute de articolul 287 alin. (8), (10) și (11) din Codul contravențional și a infracțiunilor prevăzute de articolul 248 din Codul penal. În acest sens, autorul subliniază că confiscarea specială a unui bun poate fi dispusă doar dacă acest bun a servit la săvârșirea contravenției sau a infracțiunii.

12. Totodată, autorul sesizării susține că, în Hotărârea sa nr. 5 din 24 decembrie 2010, Curtea Supremă de Justiție a stabilit că la confiscarea obiectelor contrabandei în proprietatea statului se va ține cont de necesitatea aplicării unor penalități proporționale, ca rezultat al efectuării testului operat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

13. Autorul sesizării observă că, în materie penală și contravențională, aplicarea concomitentă a confiscării speciale și a oricărei alte sancțiuni trebuie analizată prin prisma testului Curții Europene: 1) dacă imixtiunea în dreptul de proprietate este prevăzută de lege; 2) dacă ea urmărește un scop legitim; 3) dacă ea este necesară într-o societate democratică și 4) dacă ea este proporțională cu circumstanțele cauzei, cerințele generale ale societății, coroborate cu cerințele de a proteja dreptul de proprietate.

14. De asemenea, autorul sesizării susține că pentru a fi dispusă confiscarea specială a bunului instanța trebuie să stabilească dacă confiscarea corespunde gravității faptei comise. Așadar, confiscarea unui bun trebuie să fie proporțională cu natura și cu gravitatea faptei comise.

15. Autorul sesizării consideră că dispunerea confiscării unui bun dobândit licit îi încalcă dreptul de proprietate.

16. Prin urmare, autorul sesizării prezintă argumente referitoare la afectarea dreptului de proprietate și la încălcarea competenței instanței de judecată de a dispune confiscarea specială. De asemenea, autorul susține

că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 8, 15, 20, 26, 46, 114, 115 și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către avocatul contravenientului într-un proces din fața unei instanțe de drept comun (a se vedea § 2 *supra*). Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională care are ca obiect examinarea unei contestații împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare (a se vedea §§ 4-5 *supra*). Astfel, Curtea admite că instanța de judecată va aplica prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

21. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional. Aceste prevederi stabilesc că în cazul unor contravenții, reprezentantul Serviciului Vamal abilitat să examineze cauzele contravenționale poate dispune confiscarea specială a bunurilor.

22. Curtea menționează că prevederile contestate au mai constituit obiectul unei sesizări. În acest sens, Curtea a pronunțat Decizia nr. 68 din 19 iunie 2018, prin care a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 82g/2018.

23. Totuși, de principiu, Curtea a stabilit că verificarea anterioară a constituționalității prevederilor contestate nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 40 din 8 mai 2018, § 18). În astfel de cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (DCC nr. 124 din 25 noiembrie 2019, § 17; DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 33; DCC nr. 136 din 24 noiembrie 2020, § 25; DCC nr. 157 din 22 decembrie 2020, §19).

24. În acest sens, Curtea constată că autorul sesizării nr. 167g/2020 a preluat aceleași critici de neconstituționalitate cu privire la pretinsa încălcare a dreptului de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție. De asemenea, autorul acestei sesizări a menționat că prevederile contestate afectează competența instanței de judecată de a dispune confiscarea specială și, astfel, nu se poate atribui această competență Serviciului

Vamal, potrivit articolelor 114 [*înfăptuirea justiției*] și 115 [*instanțele judecătorești*] din Constituție. Suplimentar, autorul sesizării a enumerat articolele 1 alin. (3), 4, 7, 8, 15, 20, 26 și 119 din Constituție.

25. Curtea observă că, prin Încheierea din 16 octombrie 2020, instanța de judecată a admis ridicarea excepției pentru verificarea constituționalității articolului 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional raportat la articolele 7, 8, 15, 16, 20, 26 alin. (1), 39 alin. (2) și 54 din Constituție.

26. Curtea reamintește că a stabilit, în jurisprudența sa, că judecătorul de drept comun nu se pronunță asupra caracterului fondat al sesizării sau în privința conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv).

27. Sub acest aspect, Curtea subliniază că instanța de judecată nu se poate pronunța asupra corectitudinii invocării prevederilor constituționale de către autorul excepției de neconstituționalitate. Verificarea incidenței normelor constituționale invocate de către autorul excepției ține de competența exclusivă a Curții Constituționale (DCC nr. 154 din 22 decembrie 2020, § 23; DCC nr. 163 din 29 decembrie 2020, § 15).

28. Cu privire la incidența articolului 46 [*dreptul de proprietate*] din Constituție, Curtea reiterează considerentele expuse în Decizia nr. 68 din 19 iunie 2018. În această decizie, în paragraful 23, Curtea a făcut trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Așadar, în decizia *Radu v. România* din 3 septembrie 2013, Curtea Europeană a constatat lipsa unei încălcări a dreptului de proprietate, garantat de articolul 1 al Protocolului adițional nr. 1 la Convenție, ca urmare a dispunerii măsurii de siguranță a confiscării speciale. Totodată, în decizia *Iordăchescu v. România* din 23 mai 2017, Curtea Europeană a stabilit că măsura confiscării speciale era necesară în contextul luptei împotriva infracțiunilor, pentru că urmărea un scop legitim, de interes social general, *i.e.* cel al prevenirii săvârșirii de infracțiuni (a se vedea §§ 46-48 din hotărârea citată).

29. De asemenea, în comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu, COM (2008) 766 final se menționează că pentru a se descuraja activitatea infracțională, este esențial ca infractorii să fie deposedați de produsele infracțiunii. Astfel, confiscarea ar împiedica utilizarea averilor infractorilor ca sursă de finanțare pentru alte activități cu caracter infracțional, ar îndepărta pericolul compromiterii încrederii în

sistemele financiare și al coruperii societății legitime. În plus, se arată că confiscarea are un caracter disuasiv, deoarece întărește principiul potrivit căruia criminalitatea nu aduce venituri. Mai mult, se menționează că confiscarea asigură fonduri care pot fi reinvestite în inițiative privind aplicarea legii sau prevenirea criminalității (DCC nr. 68 din 19 iunie 2018, § 24).

30. La paragraful 25 din Decizia menționată *supra*, Curtea a subliniat că dreptul persoanei la posesia nestingherită a bunurilor sale presupune existența unor garanții judiciare eficiente. Astfel, din jurisprudența Curții Europene se desprinde necesitatea existenței următoarelor garanții: evaluarea trebuie făcută de către un tribunal în cadrul unei proceduri judiciare, care include o ședință de judecată publică; apărarea trebuie să aibă acces la dosarul cauzei; persoanele trebuie să aibă posibilitatea să administreze probe, să ridice excepții și să prezinte dovezile pe care le consideră necesare; prezumțiile pe care se bazează acuzarea nu trebuie să fie absolute (a se vedea în acest sens *Phillips v. Regatul Unit*, 5 iulie 2001, §§ 42 și 43; și *Grayson și Barnham v. Regatul Unit*, 23 septembrie 2008, § 45).

31. Curtea subliniază că, în cauzele privind confiscarea bunurilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat dacă ingerința a asigurat echilibrul corect între protecția dreptului de proprietate și interesul general, având în vedere marja de apreciere a statului în această materie. Echilibrul necesar nu va fi atins dacă proprietarul bunurilor a trebuit să suporte „o sarcină individuală excesivă”. Mai mult, deși articolul 1 paragraful 2 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu conține exigențe procedurale explicite, Curtea Europeană a analizat dacă procedura în ansamblu îi oferă reclamantului posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cazul în fața autorităților competente, permițându-le acestora să asigure un echilibru corect între interesele concurente (a se vedea *Gyrlyan v. Rusia*, 9 octombrie 2018, § 28; *Sadocha v. Ucraina*, 11 iulie 2019, § 27; *Karapetyan v. Georgia*: 15 octombrie 2020, § 35).

32. Așadar, atunci când este în discuție dreptul de proprietate, persoana interesată trebuie să aibă la dispoziție suficiente garanții procedurale și trebuie să aibă posibilitatea unui acces efectiv la un tribunal, care să se pronunțe cu privire la pretenziile ingerințe în dreptul său (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2019, § 48; DCC nr. 125 din 22 octombrie 2020, § 26).

33. Sub acest aspect, Curtea reține că, prin coroborarea articolelor 448, 452 alin. (1) și 458 alin. (1) din Codul contravențional, decizia agentului constator privind dispunerea confiscării speciale poate fi contestată în instanța de judecată, care are competența examinării măsurii în cauză sub toate aspectele, atât în fapt, cât și în drept (a se vedea DCC nr. 68 din 19 iunie 2018, § 26). Astfel, Curtea reține că aceste prevederi nu restrâng sau nu diminuează dreptul la proprietate privată și dreptul de acces liber la justiție, garantate de articolele 46 și 20 din Constituție.

34. În consecință, pentru că nu au intervenit elemente noi, de natură să conducă la reconsiderarea jurisprudenței sale, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele din Decizia nr. 68 din 19 iunie 2018 sunt aplicabile și în prezenta cauză.

35. Cu privire la incidența articolelor 114 [*înfăptuirea justiției*] și 115 [*instanțele judecătorești*] din Constituție, Curtea reține că aceste prevederi constituționale nu stabilesc doar competența instanței de judecată de a dispune confiscarea specială. Curtea reiterează că confiscarea specială în cazul unor contravenții poate fi dispusă și de către alte autorități. Totuși, esențial este ca persoana să aibă dreptul de a contesta în instanța de judecată aceste măsuri speciale (a se vedea § 33 *supra*).

36. De asemenea, Curtea observă că autorul prezentei sesizări a menționat, fără a aduce argumente în acest sens, că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) [*statul de drept*], 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Lege supremă*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 15 [*universalitatea*], 26 [*dreptul la apărare*] și 119 [*folosirea căilor de atac*] din Constituție.

37. Curtea nu identifică motive pentru a analiza conformitatea textelor criticate cu prevederile constituționale menționate *supra*, pentru că simpla enumerare a acestor articole, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de prevederile constituționale, nu poate fi considerată o critică veritabilă de neconstituționalitate. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 38; DCC nr. 65 din 15 iunie 2020, § 29; DCC nr. 73 din 30 iunie 2020, § 56; DCC nr. 107 din 29 septembrie 2020, §§ 27, 29; DCC nr. 116 din 13 octombrie 2020, §§ 21, 23; DCC nr. 133 din 19 noiembrie 2020, § 30; DCC nr. 27 din 16 februarie 2021, § 17).

38. În aceste condiții, având în vedere enumerarea prevederilor constituționale în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, Curtea nu poate identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate.

39. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 439⁷ alin. (4) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Roman Doroftei, în interesele dlui Andrian Cojocaru, contravenient în dosarul nr. 5r-1009/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 25 martie 2021
DCC nr. 33
Dosarul nr. 167g/2020*